

DOSYA

YENİ ÇAĞ İÇİN GENEL PRATİSYENLER

Dr. Igor SVAB*

Tıp eğitimi, özellikle birinci basamak sağlık bakımının sağlanmasıyla ilişkili olarak toplumun gereksinimlerini gözetmelidir. Bunu başarmak için oluşturulan stratejiler sağlık sistemleri arasındaki ayırım nedeniyle ülkeler arasında farklılıklar göstermektedir.

Genel pratisyenlik eğitiminin ihmal edildiği yerlerde, halen mevcut bulunan genel pratisyen hekimlerin bilgi ve becerilerinin geliştirilmesine özel ilgi gösterilmelidir.

Slovenya'da birinci basamak sağlık hizmetleri 1992 yılına kadar yalnızca sağlık merkezlerinde sunulmaktaydı ve bu hizmetlerin finansmanı kamu çalışanları tarafından karşılanmaktaydı. Genel olarak halk, birinci basamak hizmetlerinin uzman hekimler tarafından en iyi biçimde sunulduğuna inanmaktaydı.

1992'de aileye yönelik birincil bakım hizmetinin yeni bir birinci basamak sağlık bakımı modeli olarak ortaya çıkması, genel pratisyen hekimlere verilen önemin artmasına yol açmıştır. Bu reform genel pratisyenlerin bilgilerindeki eksiklikleri giderek artan bir biçimde görünür hale getirmiştir. Daha önceleri mesleki eğitim, klinik konuları ve iletişim yetenekleri, yönetim ve liderlik gibi önemli alanlar dışında bazı halk sağlığı ilkelerini kapsardı.

Sağlık bakım sistemindeki eksiklikler genel pratisyenler için önemli sorunlara neden olmuştur; sistemin finansını sağlayanların güdülenmesi teşvik edici şeylerin azlığı nedeniyle düşük seyretmiştir; kaynaklar yetersizdir, belli yönetim sorunları önemli farklılıklara ve sağlık merkezlerinde çalışan personel arasında iletişim yetersizliğine yol açmıştır.

Çeviren: Dr. Kağan YÜCEL; Uludağ Üniv. Tıp Fak. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Anatomi AD, Doktora Öğrencisi Genel Pratisyenlikte Mezuniyet Sonrası Sürekli Eğitim Grup Çalışmalarının Slovenya Raporu; World Health Forum, Volume 17, 1996, p.266-267.

* Slovenya Cumhuriyeti Toplum Sağlığı Enstitüsü Nüfus Sağlığı Bölüm Başkanı

1983'te Slovenya Tıp Birliği Genel Pratisyenlik Bölümü'ne bağlı bir grup pratisyen hekim, pratisyen hekimler için sürekli tıp eğitimi gereksinimini ortaya koyarak, yıllık grup çalışmaları (Workshop) düzenlemeyi kararlaştırdılar. İlk grup çalışmasının amacı, genel pratisyenleri öğrenciler için özel birer öğretmen olarak hazırlamaktı. Mezuniyet öncesine yönelik olarak genel pratisyenlik üzerine üç haftalık bir kurs yapılmasına da karar verildi.

1992'ye kadar öğretmenler çoğunlukla, çağdaş tıp eğitimi ilkelerini Dünya Sağlık Örgütü'nün Hırvatistan'da Dubrovnik'te üniversiteler arası merkezde öğrenen genel pratisyenlerdi. Sloven öğretmenler slovence grup çalışmalarını, İngilizce hazırlanmış materyalleri temel olarak kullanarak yürütüyorlardı. 1992'den beri benzeri bir uluslararası kurs temel olarak yılda bir kez Slovenya'da sürdürülmektedir. Böylece, geliştirilen eğitimi çekirdek kadro, genel pratisyenlik eğitimini yalnızca meslektaşlarına değil, mezuniyet öncesi tıp öğrencilerine de vermeyi sürdürmektedir.

1983 yılından 1994 yılına kadar gerçekleştirilen grup çalışmalarının -ki bu süre içinde eğitimci sayısı 55'ten 137'ye yükselmiştir- ana başlıkları şunlardır:

- Genel pratisyenlikte eğitim yöntemleri;
- Ev ziyaretleri;
- Ölüm ve ölmek;
- Genel pratisyenlik gereçleri;
- Aile yaklaşımı;
- Genel pratisyenlikte zaman yönetimi;
- Tükenmişlik;
- Genel pratisyenlikte araştırma;
- İletişim becerisi;
- Genel pratisyenlikte yönetim;
- Klinik olarak kayıt tutma;
- Genel pratisyenlikte kalite güvencesi.

Grup çalışmalarının kapsamı genellikle, başlangıç su-

numu, uygulamalı çalışma ve bir sunumun yer aldığı bir oturum biçiminde yapılmaktadır. Grup çalışmaları ilk slovence genel pratisyenlik el kitabı için esas materyali sağlamıştır.

Her bir grup çalışması, genellikle katılımcıların çalıştıkları yerler dışında yapıldı. O bölgedeki bir genel pratisyen hekim yerel organizatör olarak görev aldı. Katılımcılardan, daha sonra düzenlenecek grup çalışmalarına yön vermek ve gelecekteki konu başlıklarını belirlemek için bir öneri formu doldurmaları istendi.

Genel pratisyenliğe ilişkin spesifik konuların görüldüğü grup çalışmaları iyi kavranmıştı ve öğrenenin merkez alındığı yaklaşım, tıbbi çalışma ve sosyal aktivitelerin iyi bir karışımı ile birlikte yüksek bir başarı sağladı.

Grup çalışmalarının giderleri kursiyerlerin katılım ücretleri ile karşılandı. Bu ücretler daha sonra çalıştıkları sağlık merkezleri tarafından kendilerine geri ödendi. 1994 yılında ulusal sağlık sigortasından sorumlu kuruluş tarafından,

organizatörlere küçük miktarda bir bağış yapıldı.

Mezuniyet öncesi tıp eğitimi, grup çalışmalarının gelişimine koşut olarak bir reform geçirmekteydi. Altı yıllık temel tıp eğitiminin verilmesinin yanında buna ek olarak, aile hekimliğine yönelik yeni bir yaklaşım için yedi hafta sürecek bir kursun tıp öğrencilerine verilmesine karar verildi.

Genel pratisyen hekimler program yürütmek ve grup çalışmalarını düzenlemek üzere davet edildiler ve böylece öğrenciler iyi bir model öğrenme olanağına sahip oldular.

Genel pratisyen hekimliğin akademik bir disiplin olarak kabul edilmesi ve genel pratisyenlerin bilgi ve beceri dağarcıklarının geliştirilmesi on yıldan fazla zaman aldı. Eğitimci olarak az bir formal eğitim aldıkları halde, yeni bir eğitim yaklaşımının benimsenmesi için uğraş veren genel pratisyen hekimlerin coşkusu ve vizyonu için teşekkürler.